

Vuoden 2020 säästötoimenpiteet**Kh 27.04.2020 § 86**

valmistelija: hallintojohtaja Päivi Huhtala

Lappajärven kunnan vuoden 2018 tilinpäätös oli n. 129.000 euroa ylijäämäinen. Tämä johtui pääosin sote-kiinteistöjen myynnistä saaduista tuotoista, joiden myyntivoitto oli noin 1,6 milj. euroa. Tulosta puolestaan heikensi entisen yhteiskoulun alaskirjaus noin 0,7 milj. euroa. Näin ollen kunnan tulos ilman näitä kertaluonteisia eriä olisi ollut reilun 0,7 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2019 tilinpäätös on valmistunut ja sen alijäämä oli noin 0,4 milj. euroa. Taseessa on ylijäämää vajaa 0,9 milj. euroa. Vuoden 2020 talousarvio on laadittu noin 0,4 milj. euroa alijäämäiseksi. Vaikka tulos toteutuisi arvion mukaisesti, taseen ylijäämä vähenee uhkaavan pieneksi.

Suurena huolena on korona-epidemiatilanne, joka tulee vaikuttamaan talouteen sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti. Suomessa bruttokansantuotteen arvioidaan laskevan reilun viisi prosenttia tämän vuoden aikana ja kasvaa maltillisesti noin 1 prosenttia ensi vuonna.

Kuntaliiton huhtikuussa julkaiseman veroennustekehikon mukaan Lappajärven kunnan tuloverot olisivat n. 520.000 euroa, yhteisöverot noin 221.000 euroa ja kiinteistöverot noin 39.000 euroa vähemmän kuin on budjetoitu. Yhteensä verotulot jäisivät noin 780.000 euroa budjetoitua pienemmiksi. Kunnan talous on ajautumassa erittäin haastavaan tilanteeseen. Valtio on tosin luvannut kunnille taloudellista tukea, mutta varsinaisia päätöksiä siitä ei vielä ole.

Kunnille saattaa tulla merkittävät kustannukset kasvavista sosiaali- ja terveystoimen menoista. Tosin kiireittämiä hoitoja ja leikkauksia on siirretty, mutta ne toteutunevat epidemiatilanteen jälkeen. Kustannuksia kunnalle tulee myös saamatta jäävistä tuloista. Tosin myös menot pienenevät, kun osa toiminnoista ei toteudu. Säästöjä syntyy esim. koulukyydityksissä ja kouluruokailussa.

Kunnanhallitus nimesi jo vuonna 2019 talouden tasapainottamistoimikunnan, joka on aloittanut työnsä lähinnä kohdistamalla huomion kunnan kiinteistöihin ja niistä mahdollisesti sataviin tuloihin tai menojen karsimiseen. Näillä toimenpiteillä ei ehkä saada aikaan riittäviä kustannussäästöjä, vaan jouduttaneen miettimään myös muita vaihtoehtoja. Tuossa vaiheessa ei ollut vielä tiedossa, miten suuresti esim. kunnan verotulot tulevat tippumaan vuonna 2020. Taloustyöryhmä tulee tekemään kunnanhallitukselle esityksen mahdollisista säästökohteista niin käyttötalouden kuin investointienkin osalta. Käyttötalouteen on budjetoitu

määrärahoja toimintoihin, joita esitetään karsittaviksi. Samoin investointipuolelle tullaan esittämään joidenkin investointien siirtämistä myöhempään ajankohtaan.

Lappajärven kunnan toimintamenoista noin 19,0 % on henkilöstökuluja eli noin 4,6 milj. euroa. Yli 60 % menoista on palvelujen ostoja (suurimpana sos. ja terv. toimen menot). Muut menot, kuten aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat noin 3,5 %, muut toimintakulut n. 8,2 % ja avustukset noin 1,8 % eli henkilöstömenot ovat yli puolet kunnan oman toiminnan menoista.

Kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteitä joudutaan harkitsemaan hyvin tarkkaan ja kohdistamaan ne niihin toimenpiteisiin ja keinoihin, jotka vähiten aiheuttavat haittaa kunnan palvelutuotannolle.

Henkilöstöä on lomautettu koronatilanteen vuoksi. Lisäksi yt-neuvotteluja käydään niiden henkilöiden kanssa, joiden työtehtävät ovat vähentyneet oleellisesti eikä korvaavaa työtä ole tarjota.

Koska kunnan talous on nyt selvästi heikommassa tilassa kuin talousarviota 2020 laadittaessa, joudutaan kuluvan vuoden menoja tarkastelemaan kriittisesti ja yt-neuvottelujen kohteeksi saatetaan ottaa myös henkilöstömenojen vähentäminen esim. lomauttamalla tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Myös sijaisten palkkaamiseen on suhtauduttava kriittisesti. Mikäli mahdollista, tulisi sijainen palkata kunnan omasta henkilökunnasta tehtäväjärjestelyjä käyttäen. Tässä hallintokuntien tulee tehdä yhteistyötä. Myös henkilöiden palkkaamista eläköityvien tilalle tulee harkita ja pyytää kunnanhallitukselta lupa tehtävän/viran aukijulistamiselle. Henkilöstösäästöjä haetaan myös lomarahen vaihdolla vapaaksi.

Kunnan kriittinen taloudellinen tilanne on ollut esillä yhteistoimintaelimessä 8.4.2020. Esillä oli myös se, että henkilökunnan kanssa tultaneen käymään yt-neuvottelut lomautuksista, jotka perustuvat tuotannollisiin ja taloudellisiin syihin.

Neuvottelussa pääluottamusmies toivoi työnantajalta tietoa, ketä mahdollinen lomautus koskisi vai jäisikö joku henkilöstöryhmä lomautuksen ulkopuolelle, miten pitkä lomautus olisi ja tavoiteltava säästö. Pääluottamusmiehen toive oli, että mahdollinen lomautus koskisi koko henkilökuntaa.

Sivistysjohtajan mielestä opettajien lomauttaminen syksyllä 2020 on tässä tilanteessa täysin pois suljettua ja lomauttaminen saisi aikaan niin paljon lisäongelmia, että niistä joudutaan muina tukitoimina maksamaan vähintään sama summa kuin lomautuksilla säästettäisiin, ehkä jopa enemmän.

Kj

Koska kunnan tulos on jo talousarvion laatimisen yhteydessä budjetoitu noin 400.000 euroa alijäämäiseksi ja mikäli verotulot toteutuvat 780.000

euroa budjetoitua pienempinä, on syntymässä lähes miljoonan alijäämä, ellei menoja pystytä karsimaan.

Talouden tasapainottamiseksi kunnanhallitus pyytää lautakuntia tekemään kunnanhallitukselle säästöesitykset, jotka koskevat palvelujen ostoja, aineita, tarvikkeita ja tavaroita, avustuksia ja muita menoja. Myös myöhempään ajankohtaan siirrettävistä investoinneista tulee tehdä esitys taloustyöryhmälle.

Henkilöstömenoihin kohdistuvat säästöt päätetään yt-menettelyllä. Tavoitteeksi asetetaan noin 170.000 euron säästöt, jotka voidaan saada aikaan esim. henkilöstövähennyksinä, lomautuksina, lomarahen vaihdolla vapaaksi tai välttämällä sijaisten palkkaamista.

Maarit Ahola esitti, että lomautukset koskevat koko henkilökuntaa. Jari Hernesniemi kannatti Aholan esitystä.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan esityksen ja henkilökunnan lomautuksen koskevaksi koko henkilökuntaa.